

Tentamen i TMA321 Matematisk Statistik, Chalmers Tekniska Högskola.

Extratenta

Hjälpmedel: Valfri räknare, egenhändigt handskriven formelsamling (4 A4-sidor på 2 blad) och till skrivningen medhörande tabeller.

Onsdagen den 11 Maj 2012. 13.15—17.15

Examinator och Jour: Olle Nerman, tel. 7723565, rum 3056, MV, Chalmers.

Tentamen består av 7 frågor med sammanlagt 32 poäng

Betygsgränser: För betyget "3" fordras minst 15 poäng, för betyget "4" minst 20 poäng och för betyget "5" minst 25 poäng .

---

1. Du utför en serie av oberoende försök och observerar huruvida en viss händelse A inträffar eller ej. Antalet försök som du behöver utföra för att händelsen ska inträffa 15 gånger är en stokastisk variabel Y . Sannolikheten för att A ska inträffa i en enskild försöksupprepning är p .
  - a. Bestäm sannolikheten för händelsen $Y=17$ som funktion av p . (1p)
  - b. Bestäm sannolikheterna för händelserna $Y=k$ för alla positiva heltal k . (1p)
  - c. Bestäm formeln för ML-skattningen av p baserad på observation av Y . (2p)
  - d. Hur ser lämpligen förkastelseområdet ut om du testar nollhypotesen att $p=0,5$ mot mothypotesen att $p>0,5$ på signifikansnivån 5% och använder Y som test-variabel? (2p)
2. Hur kan man förvandla en serie av oberoende likformigt fördelade slumpstal simulerade på intervallet $[0,1]$ till
  - a. en serie av oberoende exponentialfördelade slumpstal med intensitetsparameter=4? (2p)
  - b. en Poissonprocess med intensitetsparameter 2? (2p)
3. För en viss exponentialfördelad stokastisk variabel X är sannolikheten att få ett utfall i intervallet $[0,1]$ lika med $0,7$. Bestäm median, väntevärde och varians för X . (3p)
4. Tjockleken på kex i en viss produktionsprocess antas variera lite grann på ett slumpmässigt sätt och oberoende för de individuella kexen. Väntevärdet av ett enskilt kex's tjocklek antas vara **4 mm** och standardavvikelsen **0,3 mm**. Vad är (approximativt) sannolikheten för att minst **36** kex (staplade som de brukar) får plats mellan två metallstöd med avståndet **150 mm**. (de kex som får plats, när de läggs i ett och ett, mellan stöden bildar ett paket...). Motivera svaret. (3p)
5. $X_1, X_2, \dots, X_n$ antas utgöra ett i.i.d. stickprov på en Poissonfördelad stokastisk variabel med väntevärdet $=1/\theta$, där $\theta>0$ är en okänd parameter.
  - a. Bestäm ML-skattaren för parametern θ . (2p)
  - b. Om $n=4$ och du observerat $x_1=12, x_2= 15, x_3= 19$ och $x_4= 17$. Vad blir då den observerade ML-punktskattningen av θ ? (2p)

6. I en linjär regressionsmodell av oberoende normalfördelade stokastiska variabler (Y) med avseende på inställningsvariabeln (x) antas väntevärdena på Y -variablerna följa det linjära sambandet $a+bx$. Varianserna för samtliga Y -variablerna antas vara 1.
- Beräkna maximum likelihoodskattningen av riktningskoefficienten b om du har fyra y - observationer: 1.5, 2.8, 4.1 respektive 6.0, vid x -inställningarna -1, 2, 5 respektive 8. (3p)
  - Beräkna en punktskattning för standardavvikelseparametern i modellen. (2p)
  - Beräkna ett symmetriskt prediktionsintervall för en ny oberoende observation med konfidensgraden 5% vid inställningen $x_0=12$. (2p)
7. Du har två stickprov på normalfördelningar av storlek 5 resp 10 med olika okända väntevärden och där varianserna hänger ihop på ett sådant sätt att det lilla stickprovet har dubbelt så stor varians som det stora, men i övrigt inte är kända.
- Använd väntevärdena och variansen för observationerna i det lilla stickprovet som parametrar och skriv upp likelihoodfunktionen för observationerna. (1p)
  - Beräkna Maximum Likelihoodskattningen för variansparametern. (2p)
  - Hur bör skattningen i b) justeras för att den skall bli väntevärdesriktig? (2p)